

N:o 186.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande; gifven Stockholms slott den 24 mars 1911.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

till kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande för år 1912 anvisa ett anslag af 116,000 kronor att utgå af lånemedel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW,
 VON KRUSENSTIERNA.

Departementschefen, statsrådet Nylander, anförde.

Med anledning af en utaf Kungl. Maj:t vid 1891 års Riksdag gjord framställning beviljade Riksdagen på extra stat för år 1892 ett anslag af 100,000 kronor till inrättande af en fond för fiskerinäringens befrämjande, från hvilken fond, i mån af tillgång och på vissa af Riksdagen angifna villkor, lån finge tilldelas landsting eller hushållnings-sällskap, som förklarar sig villigt att utlämna låneunderstöd för anskaffande af fiskebåtar och fiskeredskap eller för anläggande af smärre inrättningar för tillgodogörande och förädling af fiskets produkter. Därjämte medgaf Riksdagen, att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån finge ingå till fonden för att tillsammans med dennas

öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål. För höjning af fonden har Riksdagen därefter upprepade gånger beviljat anslag, nämligen år 1899 100,000 kronor, år 1900 100,000 kronor, år 1902 500,000 kronor och år 1905 äfvenledes 500,000 kronor. Sistnämnda bägge anslag anvisades att utgå med, det förra 100,000 kronor förskottsvis under år 1902, 100,000 kronor år 1903, 100,000 kronor år 1904 och 200,000 kronor år 1905 samt det senare 250,000 kronor för hvartera af åren 1906 och 1907.

Genom nådiga kungörelser den 3 juni 1892, den 19 maj 1893, den 8 februari 1900 och den 12 januari 1904 utfärdades bestämmelser rörande utlämnande af lån från fonden. Enligt sistnämnda kungörelse skulle för det på högst tio år fördelade amorteringslånet åtnjutas räntefrihet första året, under hvilket lånet innehades, men därefter erläggas tre procent årlig ränta å oguldet kapitalbelopp. Vid 1911 års slut beräknas af sådana äldre lån återstå 200,000 kronor.

Hittills hade till fondens förstärkande endast afsatts medel från statsregleringsfonden.

Med detta system bröt man emellertid vid 1907 års Riksdag, då, med anledning af *Kungl. Maj:ts* därom framställda proposition, ändrade bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande meddelades.

Riksdagen bemyndigade nämligen då riksgäldskontoret att för hvart och ett af åren 1907—1911 på *Kungl. Maj:ts* rekvisition till fonden, i mån af behof, öfverlämna medel till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel, med undantag för år 1907 af redan beviljad statsanslag, ej mindre bestrida nedan nämnda ränteutgift till riksgäldskontoret än äfven tillgodose ett årligt lånebehof af 750,000 kronor. Vidare beslöts, att riksgäldskontoret skulle af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som genom medels öfverlämnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakades, att för lån, som från förenämnda för år 1907 afsedda 750,000 kronor utlämnades, och för samtliga de lån, som efter ingången af år 1908 från fonden beviljades, räntan skulle utgå efter 3,6 procent, samt att i öfrigt förut gällande villkor för lån från fonden fortfarande skulle gälla.

Genom nådig kungörelse den 7 augusti 1907 fastställdes de ändrade bestämmelserna af *Kungl. Maj:t*.

Jämlikt dessa bestämmelser åtnjutes för hushållningssällskap eller landsting beviljad lån från fonden räntefrihet för första året, under hvilket lånet innehafves, men därefter erlägges årlig ränta, som, be-

träffande lån utlämnadt från det till fondens förhöjning för år 1907 anvisade anslag af 250,000 kronor, skulle utgå med 3 procent men eljes med 3,6 procent. Därest förfallet kapitalbelopp af hushållningssällskap eller landsting icke inom föreskrifven tid inbetalas, skall å det förfallna beloppet erläggas 6 procent årlig ränta från förfallodagen, till dess betalning sker. De, som af hushållningssällskap eller landsting erhållit låneunderstöd, skola åtnjuta enahanda räntefrihet, som nyss sagts, och får icke af dem fordras högre ränta än som för låneförmedlaren bestämts.

Inom Göteborgs och Bohus län omhänderhafves låneförmedlingen af landstingets förvaltningsutskott, hvaremot inom öfriga län hushållningssällskapen varit låneförmedlare.

Kungl. Maj:t har genom särskilda beslut årligen fastställt fondens fördelning. Under de senare åren har denna bestämts sålunda, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län fått för detta län disponera intill 600,000 kronor och landtbruksstyrelsen för öfriga län intill 150,000 kronor af fonden.

Uti underdånig skrifvelse den 5 november 1910 har nu landtbruksstyrelsen gjort framställning om anvisande af medel till utlåning från ifrågavarande fond äfven efter utgången af år 1911. Därvid har styrelsen öfverlämnat en från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län till styrelsen inkommen skrifvelse med därvid fogadt, från fiskeriintendenten i västra distriktet infordradt yttrande i ämnet, däruti meddelats, att under de senaste fyra åren till Göteborgs och Bohus läns landsting inkommit ansökningar om lån ur ifrågavarande fond till nedanstående belopp:

År.	Antal sökta lån.	Summan af sökta lån. Kronor.
1907	257	1,059,300
1908	247	1,080,700
1909	223	999,500
1910	210	1,060,350

Under åberopande af dessa siffror och då fisket inom länet alltjämt utvecklade sig i den riktningen, att större och dyrbarare båtar anskaffades, har fiskeriintendenten förklaradt sig sakna anledning antaga, att behovet af lånen ifråga skulle under de närmaste åren komma att aftaga.

Eders Kungl. Maj:ts bemälda befallningshafvande ifrågasätter för sin del, att för de närmaste fem åren efter 1911 års utgång medel måtte till fonden för fiskerinäringens befrämjande anvisas till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillgodose ett årligt lånebehof från länet af 600,000 kronor.

Landtbruksstyrelsen har i sin förberörda underdåniga skrifvelse meddelat, att för rikets öfriga län utom Göteborgs och Bohus län lånebehofvet beträffande ifrågavarande fond varit i ett jämnt stigande. Af den summa, hvarom låneansökningar under år 1910 ingifvits till Göteborgs och Bohus läns landsting, hade 37,5 procent af brist på medel ej kunnat beviljas och hade motsvarande procent för de öfriga länen utgjort 22,1 procent. Ehuru det vore sannolikt, att lånebehofvet inom de senare länen komme att växa i starkare proportion än lånebehofvet inom Göteborgs och Bohus län, hade dock landtbruksstyrelsen funnit sig för närvarande sakna anledning att föreslå någon förändring i det sätt, hvarpå, och det belopp, hvartill medel hittills anvisats till fonden; och hemställde därför landtbruksstyrelsen, att Eders Kungl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig proposition om bemyndigande för riksgäldskontoret att för hvart och ett af åren 1912—1916 på Eders Kungl. Maj:ts rekvisition till fonden för fiskerinäringens befrämjande i mån af behof öfverlämna medel till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel ej mindre bestrida ränteafgift till riksgäldskontoret än äfven tillgodose ett årligt lånebehof af 750,000 kronor.

Hvad här förut anförts synes mig till fullo utvisa, att behofvet af lån till fiskerinäringens understöd alltjämt gör sig kraftigt gällande och att sålunda åtgärder böra vidtagas för att jämväl efter utgången af år 1911 medel måtte finnas tillgängliga för ifrågavarande ändamål. Bland de åtgärder från statens sida, som bidragit till berörda näringshöjande, torde med all säkerhet de från ifrågavarande fond beviljade lånen hafva intagit ett framstående rum, och det torde kunna förutses, att lånebehofvet för framtiden kommer att än ytterligare stegras, särskildt för den händelse förslaget till byggande på statens bekostnad af ett antal fiskehamnar skulle komma att förverkligas. Någon sänkning af det från fonden utgående årliga lånebeloppet, 750,000 kronor, torde således nu icke kunna ifrågasättas.

Enligt de af Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1910 godkända grunder för förändrad uppställning af riksstaten skall

Departementsschefen.

emellertid nödig kapitalökning för fonden för fiskerinäringens understöd hädanefter anvisas såsom anslag å riksstaten. Vid sådant förhållande och då storleken af den kapitalökning, som bör tillföras fonden för möjliggörande af en årlig utlåning af 750,000 kronor svårigen låter sig beräknas för någon följd af år framåt, läser det erforderliga anslaget böra anvisas allenast för ett år i sänder. Då vidare enligt nämnda grunder fondens ränteafkastning skall tillföras statsverket, kan berörda ränteafkastning icke längre tagas i användning för utlåningsrörelsen. För möjliggörande af en utlåning af 750,000 kronor erfordras följaktligen att fonden tillföres ett kapital motsvarande skillnaden emellan 750,000 kronor och de under året inflytande amorteringarna. Då nu dessa amorteringar i statskontoret beräknats att för år 1912 utgöra 634,000 kronor, skulle den för nämnda år erforderliga kapitalökningen vara lika med 116,000 kronor.

Slutligen tillåter jag mig erinra därom, att enligt grunderna för den föreslagna nya uppställningen af riksstaten, godtgörelse till riksgäldskontoret för ränteutgift icke vidare skall utgå från ifrågavarande fond.

Med åberopande af hvad sålunda anförts och i anslutning till mitt anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1911 i fråga om framställning till Riksdagen beträffande kapitalökning åt, bland annat, ifrågavarande lånefond, får jag därför hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att

till kapitalökning för fonden för fiskerinäringens befrämjande för år 1912 anvisa ett anslag af 116,000 kronor att utgå af lånemedel.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade tillika, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga... vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflätas.

Vid protokollet:

Carl Mörner.